

Vyjádření školitele Lucie Valentinové k průběhu studia a k disertační práci

The Shield of Achilles:

Minoan Representational Conventions in Early Greek Poetry and Thought

předkládané v roce 2021 na Ústavu filosofie a religionistiky

Hodnocení celého doktorského studia

Lucie Valentinová patřila vždy k nejlepším religionistickým doktorandům. Má široký teoreticko-metodologický rozhled a pronikavé analytické schopnosti, takže byla vždy radost ji mít na doktorandském semináři, kde nejen prezentovala výsledky své vlastní práce, ale také zajímavě komentovala práci svých spolužáků.

Lucie byla v průběhu celého studia i pedagogicky aktivní: dlouhodobě se podílela na výuce úvodního semináře pro studenty prvního ročníku bakalářského studia *Technika religionistické práce*. V roce 2019/20 učila též seminář na téma své disertace *Náboženství a společnost minójské Kréty: interpretace vizuálních reprezentací*.

Významné jsou i Luciiny překladatelské počiny odborné religionistické literatury. Pro nakladatelství ExOriente přeložila Palsových *Osm teorií náboženství* (2015), Segalův *Stručný úvod do teorie mýtu* (2017) a nejnověji i Stephensonův *Stručný úvod do teorie rituálu* (2021).

V posledním roce svého studia získala Lucie úvazek na religionistice na Univerzitě Pardubice. Ba co víc, dostala *de facto* na starosti kompletní reorganizaci pardubické religionistiky. I zde prokázala svou schopnost koncepčně přemýšlet nejen o svém tématu, ale o celém oboru religionistika. Zároveň jí pochopitelně její angažmá v Pardubicích zabralo neuvěřitelné množství času. Že se jí za těchto okolností i tak podařilo disertaci dokončit, pokládám za svého druhu heroický výkon.

Celkové zhodnocení disertační práce

Práce je neobyčejně ambiciózní, neboť propojuje témata, která za normálních okolností bývají studována odděleně zcela odlišnými skupinami badatelů. Jejím jádrem je studium minójského umění a kultury. To je samo o sobě nesnadné, neboť s ohledem na absenci rozluštěných písemných pramenů pro nás není jednoduché staré krétské kultuře porozumět. Jelikož jsou navíc všechny prameny archeologické, je jejich analýza obzvláště obtížná pro nearcheologa. Lucie se přesto tohoto úkolu odvážně zhostila a mám za to, že se zajímavými výsledky. Ze svého nearcheologického přístupu učinila výhodu: umožnil jí klást si jiný typ otázek a dívat se na krétský materiál ze zajímavého teoreticko-metodologického úhlu. Konkrétně jde o aplikaci přístupu Svetlany Alpers, který se původně týkal studia nizozemského výtvarného umění 16.–17. století, Lucie ho však dokázala zajímavě vztáhnout ke krétským freskám.

Již toto samo je pozoruhodný interpretační výkon, pro Lucii je to ale jen zhruba třetina její disertace. Hlavním tématem je konfrontace inovativně interpretovaného minójského umění s Homérovým líčením Héfaistova štítu v *Íliadě* 18.478–608. Ta je vysoce nesamozřejmá nejen z toho důvodu, že jde o srovnávání dvou odlišných kultur, ale i proto, že každá z těchto kultur používá jiné reprezentační médium (výtvarné umění vs. poezie). Právě toto ale byla interpretační výzva, která Lucii na tématu přitahovala. Srovnání Homéra a krétských fresek pro ni bylo ilustrací obecnější problematiky kulturních přenosů mezi dvěma civilizacemi.

Aby toho nebylo málo, vyžadoval výklad Štítu zasazení do obecnějšího kontextu raně řeckého myšlení, zejména presokratického (Anaximandros, Hérakleitos). Svět presokratiků se pochopitelně od homérského světa v mnohém liší, takže do práce se tím v podstatě dostal třetí zčásti svébytný kulturní svět, do jehož pravidel bylo třeba proniknout.

Je pochopitelné, že takto ambiciózní projekt má mnohá úskalí. Přiznám se, že jsem sám Lucii po celou dobu od takto širokého záběru odrazil a doporučoval jí, aby nepokrývala tolik témat naráz a spíš se pořádně zaměřila na nějaký jejich výsek. Je příznačné, že původní téma projektu znělo „Iniciace na Krétě a její odraz v řeckých narativech archaické a klasické doby“, což předpokládalo, že práce se bude zabývat archaickými a klasickými řeckými prameny a do složité krétské archeologie se vůbec nebude pouštět. Lucii ale takovýto přístup není vlastní. Nejenže ji Kréta jako taková neodolatelně přitahuje, takže se mi ji od studia mínójské archeologie nepodařilo odradit. Ještě více ji fascinují ambiciózní transkulturní srovnání, takže navzdory mým opakovaným varováním nakonec práci postavila právě na nich. Proto jsem jí nakonec v tomto přístupu nebránil, byť jsem dával najevo, že vzhledem k takto širokému záběru vlastně již nejsem kompetentní odborně ručit za všechny detaily práce. Je pravděpodobné, že odborník na kterékoli z dílčích témat práce v ní najde řadu mezer a bude mít pocit, že Lucie nepronikla do dostatečné hloubky. Na druhou stranu přínosem práce je právě její provokativní šířka.

Závěr

Jsem přesvědčen, že Lucie Valentinová prokázala schopnost odborně pronikat do obtížných badatelských oblastí a originálně je interpretovat. Její práci proto rozhodně doporučuji k obhajobě a předběžně ji klasifikuji jako *prospěla*.

24. 8. 2021

doc. Radek Chlup, Ph.D.